

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Asensio Txurruka Aizpiri

*Soraluze,
Gipuzkoa
(1924-2011)*

Aurkibidea

Biografia

Ezozia auzoko Iturbe Zaharra baserrian jaio zen, bost anai-arreben artean laugarrena. Aita bertakoa zen eta ama San Andres auzoko Argarate baserrikoa. Maltzagako eskolan ikasten hasi, eta Soraluzeko maristetan bukatu zituen eskolok. Gerra denboran Elgoibarko Azkue bailara auzoko Agarre baserrira joan ziren, ganadu eta guzti. Bere jaiotetxea baserri zabala zen; errota eta etxerako argindarra egiteko zentraltxoaz gain, zerrategia ere bazegoen bertan; baita dolarea ere. San Andres auzoko Zeleta baserrira ezkondu zen, bertako alaba zen Maria Ariznabarretarekin. Basolanetan asko jardundakoa da. Berak gaztetan sartutako pinuak berak bota eta berriz landatutako pinua laster botatzeko gertu egongo omen da.

Zintak

SOR-072

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elortza, Kepa
- **Data:** 2010-10-21
- **Iraupena:** 67 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elortza, Kepa

SOR-073

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elortza, Kepa
- **Data:** 2010-10-21
- **Iraupena:** 28 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Eskolak eta gerra

- **Erref:** SOR-072/002

- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:02:23. **Bukatu:** 00:05:30

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Maltzagako eskolan hasi zen; eta, gerra aurretxoan, Soraluzeko maristetara joan zen. Gerra denboran, trenbideko tunelean babesten ziren bonbardaketak zeudenean.

2. Baserria frontearen erdian

- **Erref:** SOR-072/003
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:05:30. **Bukatu:** 00:08:17

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Iturbezahar baserrian bizi zela, ohean zegoela, leihotik bala bat sartu zen. Baserria frontearen erdian egon zen. Militarrek etxetik bidali zituzten, eta Elgoibarko San Roke bailarako Agerre baserrira joan ziren ganadu eta guzti. Guda gogorra egon omen zen Soraluzen.

3. Eibartik txikitoak hartzera Soraluzera

- **Erref:** SOR-072/004
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:08:17. **Bukatu:** 00:11:02

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

Maltzagako eskolak erdaraz ziren, eta ez zuten doktrina irakasten. Eibartar asko txikitoak hartzera Soraluzera etortzen ziren. Baita soraluzetarrek Eibarrera joan ere. Eibartarrek "zapoportxiñekin"(zapaburuak) engainatzen zituzten tabernariak, ardoa doan lortzeko. Plaentxiarrek (soraluzetarrek) dirua nola gastatzen zuten azaltzen du.

4. Maltzaga auzoan eskola eta tren geltokia

- **Erref:** SOR-072/005
- **Iraupena:** 0:03:13. **Hasi:** 00:11:02. **Bukatu:** 00:14:15

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:

Eibartarrekin batera, soraluzetar batzuek ere ikasten zuten Maltzagako eskolan. Eibartik trenetaz etortzen zen maistra. Bazkaltzera etxera joaten ziren. Tren geltokian mikelete bat bizi zen.

5. Errota, zerratokia eta dolarea etxean

- **Erref:** SOR-072/006
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:14:15. **Bukatu:** 00:16:11

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Sagardogintza
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera

Laburpena:

Gerra denboran, baserritar asko bidali zituzten euren etxeetatik. Eibar eta Elgoibarren artean banandu ziren gehienak, ganadu eta guzti. Baserrietara itzuli zirenean, etxeetako gauza asko lapurtuta zituztela ikusi zuten. Asensioen baserría errota ere bazen. Dolarea eta zerratokia ere bazuten etxean. Sagardoa 500 litroko bukoietan gordetzen zuten.

6. Nekazaritzan botika gutxiago

- **Erref:** SOR-072/007
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:16:11. **Bukatu:** 00:18:03

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Garai haietan fruta-arbolak eta barazkiak sanoagoak ziren. Ez zuten behar izaten gaur beste botika. Patatak ere ez zuen zomorrerik orduan. Ganaduen artean idi pareak zuten, etxeko lanetarako. Ehun anega gari hartzen zuten urtean.

7. Gerraostean etxeko errota lanean

- **Erref:** SOR-072/008
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:18:03. **Bukatu:** 00:19:55

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserría » Baserriko lanak » Errota
- Lanbideak » Polizia

Laburpena:

<p>Gerraostean etxeko errota ehotzen zuten irina. Guardia Zibilekin ondo konpontzen omen ziren. Etxerako argindarra sortzeko turbina ere bazuten etxean.</p>

8. Gerran hildako auzoko batzuk

- **Erref:** SOR-072/009

• **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:19:55. **Bukatu:** 00:22:04

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Auzoko bi lagun hil egin ziren gerran, eta euren anaia ere zauritu egin zen. Hilerrian jarri omen zuten hildakoen zerrenda luzea.

9. Gari-jotzeko makinak

- **Erref:** SOR-072/010
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:22:04. **Bukatu:** 00:24:06

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Gari-jotzea makinaz egiten ezagutu du beti. Gasolinadun motorra zuen matxaka bat baserriz baserri ibiltzen zen. Garia ereiteari utzi zitzaionean, garia jotzeko makinak txatarrera bota zituzten.

10. Artoa aletzen

- **Erref:** SOR-072/012
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 00:25:25. **Bukatu:** 00:28:40

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Artoa aletzeko, artaburuak zakuetan sartu eta mazoarekin jotzen zituzten. Gero galbahetu eta errotara eramaten zen. Babarrunak aletzeko idaurrarekin ere aletzen zuten artoa.

11. Harrian ehotako irina gozoagoa

- **Erref:** SOR-072/013
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:28:40. **Bukatu:** 00:30:05

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Harrian ehotako arto-irina gaurko irinak baino gozoagoa eta gustu hobeagokoa zela dio Asensiok. Ganaduaz aparte, ardi batzuk ere bazituzten baserrian.

12. Soldadutza Pirinioetan

- **Erref:** SOR-072/014
- **Iraupena:** 0:04:21. **Hasi:** 00:30:05. **Bukatu:** 00:34:26

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

Soldadutza denbora Pirinioetan eman zuen, makiak zaintzen. Hotz handia pasatu omen zuen, mendiko txaboletan. Kanoi eta metrailadoreentzako hobiak eraikitzen ibili zen Asensio. Frantziatik sartuko ote ziren beldurra zegoen muga.

13. Laian lan asko egindakoa

- **Erref:** SOR-072/015
- **Iraupena:** 0:04:22. **Hasi:** 00:34:26. **Bukatu:** 00:38:48

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserría » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Baserriko esnea Soraluzen banatzen zuten. Laian lan asko egindakoa dela dio; soro maldatsuetan lurra beheko aldetik gora jasotzen ere bai. Laiak goldeak baino hobeto lantzen omen zuen lurra. Lurra jasotzen idi pare biko sistema asmatu zuten.

14. Mendian lanean; argindarra Maltzagatik

- **Erref:** SOR-072/016
- **Iraupena:** 0:03:04. **Hasi:** 00:38:48. **Bukatu:** 00:41:52

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Lehenengo eskulanak, orain makinek egiten dituzte. Trontzaz egurra botatzen jardundakoa da; baita pinuak sartzen ere. Maltzagatik argindarra ekarri zuten, 700 metroko linea botata. Etxeko zerrategian sutarako egurra prestatzen zuten saltzeko.

15. Bizi guztia baserrian

- **Erref:** SOR-072/018
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:43:17. **Bukatu:** 00:46:17

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Asensiok bizi guztia eman du baserrian. Zeleta baserrira ezkondu zen, bertako alaba bakarrarekin. Ganaduak bai, baina ardirik ez zuten Zeletan. Asensiok berak sartutako pinuak bentaja egin zutenean bota zituen. Berrito pinua sartu bertan, eta laster botatzeko gertu egongo direla dio.

16. Basolanak eta abereak

- **Erref:** SOR-072/019
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 00:46:17. **Bukatu:** 00:49:10

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Pinua sartzea erraza zen; gero basoa garbia mantentzea zen lan handia. Ganadu asko ez zebilen garai hartan mendian. Ardi batzuk bazebiltzan, baina protestagatik haietatik asko kendu egin ziren. Honen ondorioz, basoak zikintzen joan ziren. Otso edo basurderik ez zuen ezagutu Asensiok mutikotan, baina gogoan du aitak basurdeaz kontatutako istorioa.

17. Auzolanean egiten ziren lanak

- **Erref:** SOR-072/021
- **Iraupena:** 0:03:24. **Hasi:** 00:52:10. **Bukatu:** 00:55:34

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

<p>Garai batean, auzolanean lan asko egiten omen ziren; garoa ebaki, artoa zuritu, lurrak jaso eta laia lanak egin, besteak beste. Bidea garbitzen aritzen zirenean, Udalak ogia eta kuartilu bat ardo ematen zion langile bakoitzari. Zazpi hildako utzi zituen uholdea gogoratzen du. Berak ikusitako urak egindako kalteak azaltzen ditu.</p>

18. Errekak garbiak zeudenean

- **Erref:** SOR-072/022
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:55:34. **Bukatu:** 00:57:14

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Natura » Fauna

Laburpena:

Gogoan du aingirak eta loinak ikusten zirela uretan errekak garbiak zeudenean. Soraluzeko "kukaña" gogoratzen du. Oraindik ere badira zakar poltsak leihotik errekara botatzen dituztenak.

19. Maltzagako erromeria

- **Erref:** SOR-072/023
- **Iraupena:** 0:03:14. **Hasi:** 00:57:14. **Bukatu:** 01:00:28

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Maltzagako erromeria non egiten zen azaltzen du. Azkoititik etortzen omen ziren hango erromeriara. Taberna ere bazegoen bertan. Gerraostetxoko haizete handi bat gogoratzen du, trena itsasora bota zuena.

20. Azkoitiraino neska-laguntzen

- **Erref:** SOR-072/024
- **Iraupena:** 0:03:11. **Hasi:** 01:00:28. **Bukatu:** 01:03:39

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Guardia Zibilek ere egiten zuten dantza Maltzagako erromerian. Irukurutzeta mendiko borrokak, Eibar, Elgoibar eta Soraluzeko gazteen artean, gogorrak izaten omen ziren. Azkoitiraino joaten ziren neska-laguntzen Soraluzetik.

21. Soraluzen kanpoko langile asko

- **Erref:** SOR-072/025
- **Iraupena:** 0:03:21. **Hasi:** 01:03:39. **Bukatu:** 01:07:00

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Osintxutik, Bergaratik eta Eibartik jende asko etortzen zen lanera Soraluzera, eurretatik asko bizikletaz. Azkoitiarrak, astea Soraluzen lanean eman, eta larunbat goizean lan egin eta gero etxera joaten ziren, oinez, mendiz mendi. Herriko parrokoak egindako batzuk kontatzen ditu.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-07-10

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com